

БЕДИК БУДУРКЧУЛУГ КҮШ-АЖЫЛ, БЕШ ЧЫЛДЫ ЧЕДИНИШ-КИНИНГ ДООЗАРЫ — КИЖИ БУГУДЕЗИНИН, КҮШ-АЖЫЛЧЫ БУГУ КОЛЛЕКТИВТЕРНИН ПАТРИОТЧУ ХҮЛЭЭЛГЕЗИ

Кешир өөредилге чынында политикти болгаш экономикти өөредилгенин бүгү хөйүрлеринге «Бедик будуркчулук күш-ажыл, беш чылды чедишиш кининг доозары — кижиге» деп теманы бирги кичээлге эрттерин сүсүлөп турар. Кичээлди сорулгазы — партиянын XXVI съездинин болгаш СЭКП ТК-нын он соондагы Пленумунун аймада кылганы экономикти болгаш социал-политиканын боттанын, улус ажил-агыйын 1984 чылда болгаш нийтти-беле, XI беш чылдын планын, СЭКП ТК-нын Чигиле секретары, ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Даргазы аш К. У. Черненко чыгууларында айтылган сорулгаларын күөсеттинин турарын таймалдырар, коллективти ажилы-нын төңү бедик түнелдерин хандарында хууда салым-кымын көүдөдирине диничилерин кичээлге угландырар.

КИЧЭЭЛДИН ЧИЖЕК ПЛАНЫ

Бедик будуркчулук күш-ажыл — бистин Төрөн чурту-вустук күжүн болгаш күчү-зүнүн үндэсин. Нийтлелдин, коллективти болгаш ажил-ишчи бүгүдэзинин эрге-ажык-тарын чыгыс ээни хандары — социалист тургузушкунун үндэсин айтыр-ларынн бирээ. Будуркчулук күш-ажыл, будуркчулук-тисификацияга кижиге бүгүдэзинин ээ бу-биле соңуур-галы — чоңуң чагай чоруун бедидерин, кижиге бүгү та-лазы-биле сайзырагыйды-рынга таарымчалыг байдалды тургузарын үндэсин. Совет экономиканын чедишишинин хөгжүдэсин тайбынын улуг хөзөрин болгаш улустарын хосталганын чөдөнгини — ССРЭ-нин камгаланыр аргазын улам хөгжүдэринин магадыла-лы. Бистин Төрөн чурту-вустун болгаш социализмни акы-дунма чурттарынын экономик-тиг күчүзүн улгатканы, чоң-нун чагай чоруун амыда-ралык денеленин чыгылыш чок бедэни — чаа нийтлел тургузушкунун улуг артык күштеринин бүзүрелдиге хөри-зи.

Чуртун экономиктиг бол-гаш социал хөгжүдэсини Күрүн планын күөсеттинин турары. 1984 чылдын болгаш нийтти-биле он бирги беш чылдын улус ажил-агыйын адырлар, область, хоорай, рай-он, будуркче, колхоз, орга-низация талазы-биле планын күөсүдэсинин анализ. Силер-нин бригаданыр, участогунар 1984 чылда уткуштур планна-рын болгаш хүлээлгелерин канчаар күөсүдүн турарыл? Адырнын болгаш кожа-хелбээ районнарнын мурнакчы кол-лективтери, силерин буду-ругелеринин мурнакчыла-ры база чаартыкчылары план-нын долу болгаш ажыг күө-сүдирин чүгүң күөсү-биле че-дип ап турарыл? Чамдык кы-ажыкчы коллективтерини хо-жудашкынын чылдагаанын-ны болгаш оларын ажилын шиптирлени-биле экинжерин-ни оруктары. Күш-ажылды будуркчулук пландан ажыг бедидер болгаш продукциян бот-үнезин чингелер талазы-биле партиянын даалганын күө-сүдир дээш демиселдин дур-жугтары.

Массаларын күш-ажылчы идекпейн улам хөгжүдери, бүгү ажил-агыйын сайыра-гайдырар. Эртемни, техни-каның болгаш мурнакчы дур-

АЖЫГЛААР ЛИТЕРАТУРАЗЫ

СЭКП Төп Комитетинин Пленумун материалдары, 1983 чылдын июнь 14—15, М.; Политиктиг ном үндүрер чер, 1983 чыл.

СЭКП Төп Комитетинин Пленумун материалдары, 1983 чылдын декабрь 26—27, М.; Политиктиг ном үндүрер чер, 1984 чыл.

СЭКП Төп Комитетинин ээл-чек чок Пленумун материалдары, 1984 чылдын февраль 13, М.; Политиктиг ном үндү-рер чер, 1984 чыл.

СЭКП Төп Комитетинин Пленумун материалдары, 1984 чылдын апрель 10, М.; Политиктиг ном үндүрер чер, 1984 чыл.

Күш-ажылчы коллективтер дугайында болгаш будуркчу-лери, албан черлерин, орга-низацияларын эргелеп байка-рында оларын ролон бедидер дугайында. ССРЭ-нин Хоолдуу. «Правда» солун 1983 чыл, июнь 19.

ЭДЧ-ини кижиге чурттар-нык дээди деңгелге экономик-тиг чөвүлел туралы, 1984 чыл-дын июнь 12—14, документи-лер болгаш материалдар. М.; Политиктиг ном үндүрер чер, 1984 чыл.

К. У. Черненко. Чон биле партия чыгыс эпити. Москва хоорайнын Куйбышев соңууда участогунуң соңукулары-биле ужуражышкыга чыгуази, 1984 чылдын март 2, М.; Политиктиг ном үндүрер чер, 1984 чыл.

К. У. Черненко. СЭКП Про-грамманын чаа эдилгезин бедиктээр талазы-биле СЭКП ТК-нын комиссиянын хура-лында чыгуази, 1984 чылдын апрель 25, М.; Политиктиг ном үндүрер чер, 1984 чыл.

К. У. Черненко. Москва-нын «Калдыр болгаш Москва» ме-таллургия заводунун ажил-чылары-биле ужуражышкы-гыга чыгуази, 1984 чылдын апрель 29, М.; Политиктиг ном үндүрер чер, 1984 чыл.

ЧОГУУР ХУУСААЗЫНДА, ШЫНАРЛЫГ

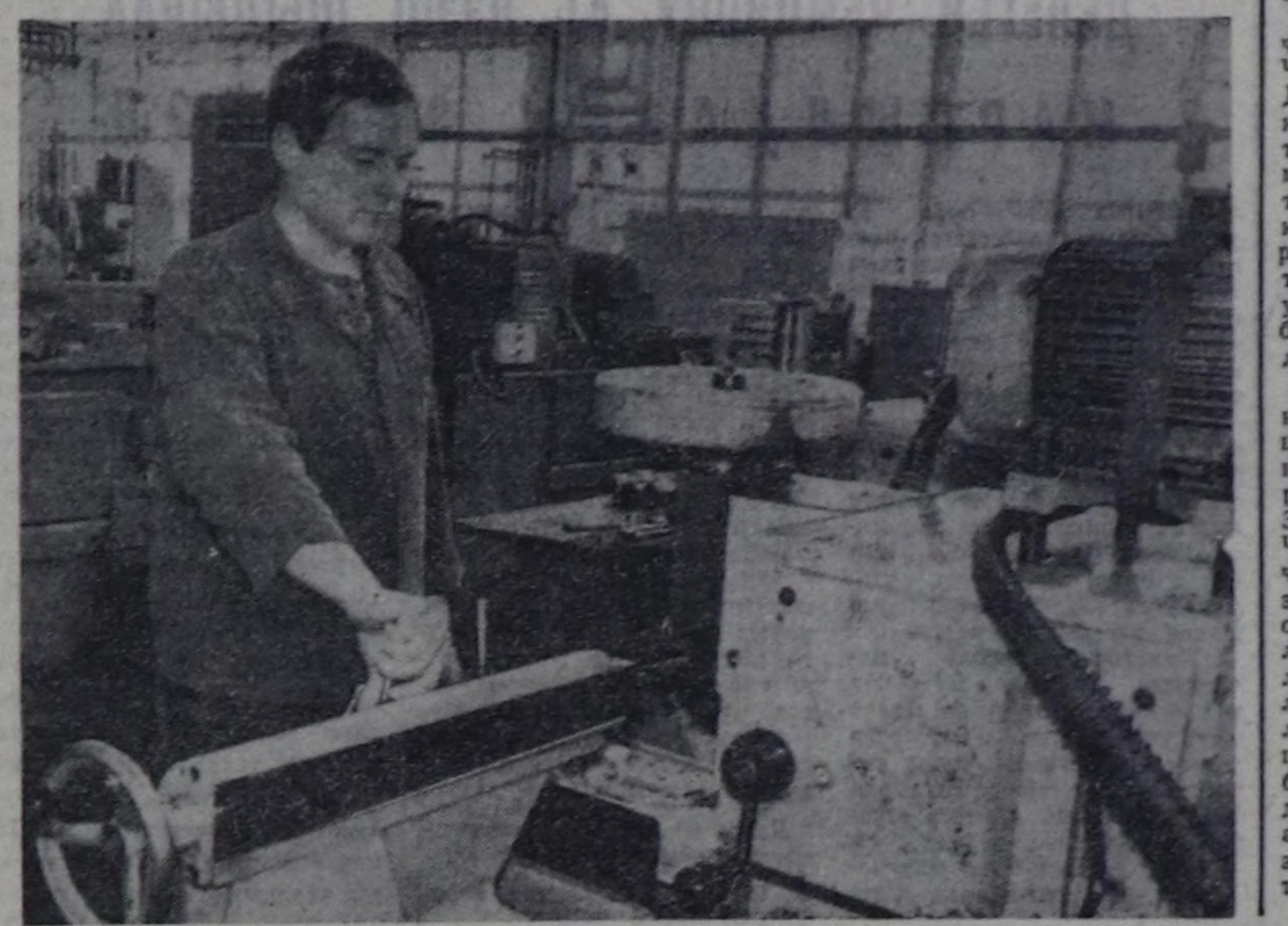
Дубинна хоорайда «аар машина туугу-шкуну» заводунун каттыжымшыкы «Совет чагыларны чогуур хуусаазында болгаш бедик шынарым кылдыр күөсүди-ри дээш» Чехословакияда калбарган шим-чөшкүн-биле холбаштыр чаа бедик соци-алист хүлээлгени алган. Машина тууду-чулары бо чылын нийти өртк-түзөң 460 мм. крон-ахшын гидравликтиг шимче-дикчилерин ССРЭ-же кылдыр чорударын шиптирлээр. Ол болза, баштай план-наанын 6 хуу хөй-дүр.

Социалист чурттар, оларын-биле ка-ды Совет Эвилели Дубинна каттыжым-шыкынын даштымк садыг даңзын

баштап турар. Ол каттыжымшыкы ЭДЧ-ини шугуму-биле гидравликтиг дериле-терин кылдыр үндүрерини талазы-биле аң улуг будуркче чери бооп турар. Салак машина туудучулары 1981 чылдан агазын, ССРЭ-же болгаш өске-даа акы-дунма чурт-тарже 160 муң ажыг гидравликтиг дериле-терин кылгаш чоруткан.

ЧУРУКА: каттыжымшыкы мурнак-чыларынн бирээни Р. Козик. Ол «Гом-сельмаш» заводунуң КСК-100 дээр комбай-нына тургузар гидравликтиг кезек-терин кылдыр турар.

ЧТК-СЭТА-нын фотоу.

ЭАП-ТЫН ТУРГУЗУКЧУ СЪЕЗДИЗИНДЕ

АДДИС-АБЕБА. (СЭТА). Эфиопиянын Ажилын партия-нык (ЭАП-тын) мында эртин турар тургузукчу съездинин делегаттары партиянын про-грамманын база Эфиопиянын экономиктиг болгаш социал хөгжүдэсинин 10 чыл (1984—1993 чылдар) планын чыгыс эп-сеткилге чүгүлүг деп көргөн.

ЭАП-тын программасы эфи-опия революционерлерини демисел-ин эртен үзөңгө үнелеш-кенин берип, бөгүңү үе-чада-нын характерлиг демократия тодаралы, улус ийгайг хөг-жүдэнин оруктарын тода чү-рүп көргүзүп турар. Келпире-ни улус демократтыг респу-бликанын күрүн тургузушкуну дуйтайт, оон ажил-чору-

дугазынын сорулгалары бол-гаш хөйүрлери-биле холбаалыг партияны сорулгаларын ол кол барымдаа кылдыр докумен-тиде көргөн. Партия болуңуң даштымк политиктиг ула-нышкынын социализмни иде-ологияга дүшкөн тайбын-ны болгаш соңунда депшиле-ни принциптерин барымдаа-ла документте тодараткан. Социалист нийтлелди тургу-зарын энис сорулга кылдыр салгаш, сорулгаларын чыгы-лыш чогуң тода көргүзүп ту-гарга, оон болуңуң кулавырла-рын калба-биле ажыгаар. Экономиканын кол сектору-ны — көзөң ажил-агыйын, үлүстү, энергетиканы, ту-дугу болгаш транспорт хөг-жүдэрин бирги планче кө-

дүрүп турар. Массаларын кол хөргөдөдери бирги чергеде хандыр деп салдырган со-рулга дүштүр чөм продук-туларын болгаш хөп аймаан будуркчи диңк көүдөдери, чурттага туудуң калбары-рын планна. Кижилерин ажил-биле хандарынын айтырын шиптирлээрчиге уланган хөм-челерин планда кингөн. Планын тускай бөдүн өөре-дигенин болгаш кадык камга-лынын системанын сайыра-гайдырарга, массаларын культу-ра денелени бедидериге тураскааткан.

Эфиопияны ажилы чоңар-тызын организастаар таа-зы-биле комиссийны (КОПЭ-нин) ТК-зынн съездинин кингөн өтөң илеткелдине

(ону Тур шериг административтиг чөвүлелди болгаш КОПЭ-нин даргазы Менисту Хайле Мариам кингөн) дем-дегезиннн бууга алгыра, Эфиопияга социал-экономиктиг чаартылгаларын хандаларын социалист чурттар-биле бүгү таламды харызааларын кал-барынын байдалдарында болуур. Совет Эвилелинин бол-гаш Социалист Эфиопияны аразында экономиктиг кады ажилдажылга дугайында ЭАП-тын съездинин ажилынын хүнеринде ат салдыган ууш хуусаалыг программасы Эфи-опиянын улус ажил-агыйын кө-нүрүнне диңк улуг салым-шын болур.

(СЭТА).

ӨРЕЛЕРНИ ЭГИТТИРЕГ

Улусчу контроль

Мал өрелерин эгидеринин талазы-биле «Торгалыг» совхозтун чорудуп турар ажил-ишчи байдалын өвүр районун улусчу контроль комитети хы-нал көргөн.

«Торгалыг» совхозтун уду-ругчулары нийтинин малын баш ээни камгалар талазы-биле ажилдазын четтес орга-низастап келгенин чоруткан хылаада иреткен. Малдын кадыларын илгич, кижизасе ажил куду денелде тургус-туңган. Мал ажилында ажил-дан турар ий-чиги хөйүр-салга чок кижилерин камчы-

даш, оорлодуп, төтөгөдөп, чок кылгандан болган өре-сам-чылдарын күрүнне делер эгидер талазы-биле ажил че-тес. Нийтин-биле «Торгалыг» совхозта 60 чылдын эгизин-де бээр август 1-ге чедир 3735 баш шөр болгаш 43 баш бода мал, 21 баш чыгы мал өлүп хораз. Малдын өлүп турарын чылдагаларын анализтен көргө, мал каяа-бын кышка багый бедикте-ринден, оларын салгыларын байдалынын кууду денелдин-де, малдын кемтирге, сутга-ылыгын база өстерилерин ажаа-ла хайгаралын чедир организастаан турарында болган. Ажаалады баксы-

рааш, соокка алыскандан өлгөн бода мал нийти өлгөн бода малдын 71 хууун, шөр малдын 86 хууун эелет ту-рар.

Совхозта малды чидирин камгалар чок кылдырн өр-өлүг, оон тургустунган өр-өлүг совхозче эгидер талазы-биле ажилда чедес. 1984 чыл-дын июль 1-ге чедир совхозта мал ажилында ажил-лап турар 194 кижинин 92-энин алымын кырылал 109768 рубль туңгун мал өре-зин салгыларын турар. Оларын нийтинде чүлө 4 кижиге өр-өлүг күөсүдүн хууаустар баггаар тырттырып турар. 20017 рубль өрөлүг 25 кижиге өрөни төлөсөй, совхозтан үнөш, өскөз ажилда чоруй барган турал-ола оларын дилеп тил, өрөлери төлөттирер та-лазы-биле кым-даа ажил ко-рутпайн турар. 19 кижинин азында 46800 рубль эгиттирер арга чок байдалга четкен.

Моон мурунда өре-самчыл-дал кымын турган кижилерин ол-ла ажилыга хөвөөр арты-рып турган таабырлар бар. Чижээ, Кара-Тал хойжу бри-гаданын малынн Биче-оол Байыр хөй чылдазын аргу-зунда өре-самчылдарын кыл-мын келген турал-ла, ону мал ажилыга хөвөөр туудуң тур-гундан оон өрөң ам 14 муң рубль четкен. Чыгы мал ка-

дарын тургаш, 2902 рубльге өре кылган, амгы үеде Калды-Бажы бригаданын малынн Донгак Сагаан-оол арга өре-зинге неместер 1800 рубль туңгун мал өрөң кылган. Ол-ла бригаданын малынн турган К. А. Түмен 1983 чылдын июнь айда 248 баш төрүүр хойну чидирин, самчылдаан, оон өрөңи төлөдир ажилда-ры уе-шаанда чорутпайн тур-да, А. Түмен Эрэин районче көжө берген.

Совхозтун тускай эртемни-леринин талазында мал са-лашыкынын буу барымдаа-лап чорудуп турар. Чога хой-жу бригаданын бригадари Александр Шарбаанын адына 14 айт бар деп салгыларын турган, кажан ол ажилын ту-дундан турда, ол айттар саа-зын кымында болгаш илгезин.

Ш. ЧАП.

